

SXEDIO-B.114

15.7.1974: Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΓΚΛΩΒΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΣΕ ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΟΤΙ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΤΟΝ ΕΙΧΕ ΔΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙ ΟΤΙ ΑΝ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ, ΕΙΧΑΝ ΛΗΦΘΕΙ ΜΕΤΡΑ ΩΣΤΕ ΤΑ ΤΑΝΚΣ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΒΜΗ

Ο Υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Χριστοφίδης είχε σημαντικές επαφές στις παραμονές του πραξικοπήματος σχετικά με τη ματαίωση της επερχόμενης θύελλας. Αλλά η χούντα είχε πάρει τις αποφάσεις της.

Εγράψε στο περιοδικό "Εικόνες" (τεύχος **32, 7-21.Ιουλίου 1978**) στηριζόμενο σε απαντήσεις που έδωσε σ' αυτό ο ίδιος ο Ιωάννης Χριστοφίδης:

Στις **11 Ιουλίου 1974** (τέσσερις μέρες πριν εκδηλωθεί το πραξικόπημα) μετά την καθιερωμένη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου ύστερα από εντολή του Μακαρίου επισκέφθηκε τον Έλληνα πρεσβευτή Ευστάθιο Λαγάκο στο σπίτι του με αποστολή να του προτείνει τρόπους για επίλυση των δύο βασικών προβλημάτων που έθεταν σε τρομερή δοκιμασία τις σχέσεις Αθηνών-Λευκωσίας. Η πρόταση του ήταν:

1. Να αποχωρήσουν σταδιακά αλλά σε σύντομο χρονικό διάστημα οι ελλαδίτες αξιωματικοί που στελέχωναν την Εθνική Φρουρά και σε περίπτωση αντικατάστασέως τους ο αριθμός τους να μειωθεί κάτω από το ήμισυ.

2. Να γίνουν σεβαστές οι απόψεις της Κυπριακής Κυβέρνησης στο θέμα των κυπρίων εφέδρων αξιωματικών (η επιλογή των αξιωματικών να γίνει από την Κυπριακή Κυβέρνηση).

Ο κ. Λαγάκος υπεσχέθη στον κ. Χριστοφίδη ότι θα διαβίβαζε αμέσως στην Ελληνική Κυβέρνηση την πιο πάνω πρόταση και θα επανερχόταν. Ομως όταν ο κύριος υπουργός επέστρεψε στο σπίτι του, γύρω στις **3.15 μ.μ.** του τηλεφώνησε ο κ. Λαγάκος, ο οποίος τον

πληροφόρησε ότι μόλις είχε λάβει εντολή να αναχωρήσει επείγοντως για την Αθήνα. Και όπως διευκρίνησε την εντολή πήρε πριν προφθάσει να ενημερώσει την Αθήνα για τη συνάντηση και το περιεχόμενο της συνομιλίας τους.

Το πρωινό του Σαββάτου **13** Ιουλίου ο κ. Χριστοφίδης επισκέφθηκε τον Μακάριο στο Προεδρικό, προτού ο τελευταίος αναχωρήσει το μεσημέρι για την προεδρική κατοικία του Τροόδους. Σκοπός της επισκέψεως του ήταν να του εκφράσει τις ανησυχίες του σχετικά με τις ενταθείσες φήμες για επικείμενο πραξικόπημα εκ μέρους της Εθνικής Φρουράς, που τελούσε υπό τον έλεγχο της αθηναϊκής χούντας.

Στη συζήτηση που ακολούθησε όμως ο Μακάριος αφού επανέλαβε την πεποίθηση του ότι η χούντα δεν ήταν δυνατό να φθάσει μέχρις αυτού του σημείου, του απεκάλυψε ότι κι' αν ακόμη επιχειρείτο πραξικόπημα, είχαν ληφθεί μέτρα ώστε τα τανκς να καταστραφούν κατά την έξοδο από το στρατόπεδο τους. Ο Μακάριος αναφερόταν στο στρατόπεδο ΒΜΗ της Λευκωσίας που βρίσκεται απέναντι από το Νέο Κοιμητήριο και στο οποίο είχε την έδρα της η **21η** Επιλαρχία Αναγνωρίσεως. (Η Επιλαρχία διέθετε τεθωρακισμένα τύπου Μάρμορ Χάρριγκτον αλλά υπό τη διοίκηση της είχε και ρωσικά τανκς τύπου **T-34**. Τα τεθωρακισμένα και τα τανκς θα κατεστρέφοντο προφανώς με αντιαρματικά από την Προεδρική Φρουρά).

Προφανώς σαν κρίνουμε και από το γεγονός ότι έδρασε η **21** ΕΑΝ το πρωινό της **154ης** Ιουλίου, χωρίς να βληθεί κατά την έξοδο από το στρατόπεδο της- τα αντιπραξικοπηματικά προληπτικά μέτρα ελαμβάνοντο μόνο κατά τις νύκτες. Αυτή είναι και η εντύπωση του κ. Χριστοφίδη.

Οι χουντικοί απεδείχθησαν μεν παράφρονες και προδότες, αλλά ομολογουμένως και άριστοι συνωμότες. Βέβαια θα αποτύγχαναν αν τα μέτρα ασφαλείας της Κυβερνήσεως ελαμβάνοντο επί **24**ώρου βάσεως, αλλά όπως λέει και ο κ. Χριστοφίδης, ο Μακάριος τους πίστευε και με περισσότερο μιαλό απ' όσο είχαν. Συχνά επανελάμβανε ότι δεν πίστευε πως υπήρχαν

έλληνες έτοιμοι να διαπράξουν μια τέτοια προδοσία, εφόσον έπρεπε να εγνώριζαν ότι ένα πραξικόπημα θα προκαλούσε τουρκική επέμβαση.

Συνεχίζοντας την αφήγηση του ο κ. Χριστοφίδης μας μεταφέρει στο πρωινό της **15ης** Ιουλίου. Όταν ξανάρχισε το πραξικόπημα βρισκόταν στο σπίτι του. Μόλις ακούστηκαν οι πρώτοι πυροβολισμοί του τηλεφώνησε από το υπουργείο Εξωτερικών η ιδιαίτερα γραμματέας του. Του ανέφερε ότι γινόταν επίθεση εναντίον του προεδρικού, η περιοχή ήταν ανασφαλής μια και του υπουργείο βρίσκεται απέναντι από το προεδρικό, και γι' αυτό δεν έπρεπε να πάει στο υπουργείο. Αμέσως ο κ. Χριστοφίδης επικοινωνήσε με τον υπουργό Εσωτερικών και Αμύνης κ. Γεώργιο Ιωαννίδη, για να μάθει τι συνέβαινε. Μόλις όμως άρχισε να κατατωπίζεται, η συνομιλία τους διακόπη, γιατί εκείνη τη στιγμή προφανώς οι πραξικοπηματίες διέκοψαν από τη ΣΥΤΑ τις τηλεφωνικές επικοινωνίες. Στη συνέχεια αστυνομική φρουρά του επικοινωνήσε μέσω ασυρμάτου με τον αστυνομικό Σταθμό Πύλης Πάφου. Οι εκεί υπεύθυνοι τους είπαν ότι ο κ. Χριστοφίδης έπρεπε να παραμείνει στο σπίτι του και να μη διακινείται.

Στο σπίτι του ο κ. Χριστοφίδης παρέμεινε μέχρι τις **10** το πρωί οπότε απεφάσισε να μεταβεί στο σπίτι ενός από τους φρουρούς του που βρισκόταν σε σχετική μικρή απόσταση από το δικό του, στη συνοικία Αγίου Παύλου. Εκεί παρέμεινε μέχρι τις **3** το απόγευμα αλλά αναγκάστηκε να επιστρέψει στο σπίτι του γιατί όπως πληροφορήθηκε κάποια είχε ενημερώσει τους πραξικοπηματίες για την εκεί παρουσία του.

Την επομένη μέρα, **16** Ιουλίου ο κ. Χριστοφίδης έμαθε από τη σύζυγο του φρουρού του Δαβίδ Παπαδαβίδ στο σπίτι του οποίου είχε πάει την προηγούμενη, ότι ο Παπαδαβίδ συνελήφθη.

"Όταν το πληροφορήθηκα", λέει, "παρεκάλεσα την σύζυγο μου να επισκεφθεί τον τότε Επιτετραμμένο της Ελληνικής Πρεσβείας κ. Σέρπο, του οποίου τα αισθήματα κατά της χούντας τα εγνώριζα και να τον

παρακαλέσει να φροντίσει για την αποφυλάκιση του. Πράγματι ύστερα από ενέργειες του ελληνα Επιτετραμένου ο Παπαδαβίδ αποφυλακίστηκε την Πέμπτη **18** Ιουλίου".